

אמנה בין לאומית לשימור ושיקום מונומנטים ואתרים

הקונגרס הבין לאומי ה-II של אדריכלים ומהנדסים של מונומנטים היסטוריים, ונציה, 1964

המונומנטים ההיסטוריים של דורות רבים, נושאים מסר מן העבר והם עדות חיה למסורות קדומות. בני האדם מודעים יותר ויותר לאחדות הערכים האנושיים ורואים במונומנטים מן העבר מורשת משותפת. קיימת הכרה באחריות המשותפת לשימורים למען הדורות הבאים. מחובתנו להורישם במלא עושרם ובמרב האותנטיות שלהם.

חיוני שתהיה הסכמה על בסיס בינלאומי, בכל הנוגע לעקרונות המנחים את השימור והשיקום של המבנים העתיקים, ושכל ארץ תהיה אחראית ליישום תכניות השימור במסגרת התרבות והמסורות שלה.

בבואה להגדיר עקרונות בסיסיים אלה לראשונה, תרמה אמנת אתונה מ-1931 להתפתחותה של תנועה בינלאומית רחבה שזכתה לביטוי מעשי במסמכים לאומיים, בעבודות איקו"ם ואונסק"ו ובהקמת ה"מרכז הבין לאומי ללימוד השימור והשיקום של נכסי תרבות" (איקרו"ם י.א.). מודעות גוברת ולימוד ביקורתי העלו וחשפו בעיות שהלכו ונהיו מורכבות ומגונות ויותר; עתה הגיע העת לבחון מחדש את אמנת אתונה, כדי ללמוד ביסודיות את עקרונותיה ולהרחיב את היריעה במסמך חדש.

בהתאם לכך, הקונגרס הבינלאומי ה-II של הארכיטקטים והטכנאים של אתרים היסטוריים שהתכנס בוונציה בתאריכים 25 – 30 במאי 1964, אישר את המסמך שלהלן.

הגדרות

סעיף 1. המושג מונומנט היסטורי חובק לא רק את היצירה האדריכלית הבודדת, אלא גם את העדות לתרבות ייחודית, התפתחות משמעותית או אירוע היסטורי. הדבר נכון לא רק לעבודות אמנות חשובות אלא אף לעבודות צנועות מן העבר שהפכו לבעלות ערך תרבותי ברבות הימים.

סעיף 2. שימור ושיקום המונומנטים, חייב להיעזר בכל המדעים והטכניקות שיש בכוחם לתרום ללימוד ולאבטחת המורשת האדריכלית.

מטרה

סעיף 3. הכוונה בשימור ושיקום מונומנטים היא לשמר אותם הן כעבודות אמנות והן כעדות היסטורית.

שימור

סעיף 4. לשמור מונומנטים חיוני שיתוחזקו באופן קבוע.

סעיף 5. שימור המונומנטים יהיה תמיד קל יותר אם יעשה בהם שימוש למטרה כלשהי לתועלת הכלל. על כן, שימוש מעין זה רצוי ובלבד שלא יעשה שינוי בתכנית המבנה ובעיטוריו. רק במסגרת מגבלות אלה ניתן להתיר את ביצוע ההתאמות הנדרשות מתוך שינוי היעוד.

סעיף 6. שימור המונומנט פירושו שמירה על הסביבה בלי חריגה מקנה המידה. במידה והסביבה המסורתית קיימת, יש לשמרה. אין להרשות בניה, הריסה או שינויים שיחוללו תמורה ביחסי מסות וצבעים.

סעיף 7. המונומנט הוא חלק בלתי נפרד מן היסטוריה, לה הוא משמש עדות, כמו גם הסביבה בה היא התרחשה. אין לאפשר הזזת המבנה או חלקים ממנו למעט במקרים בהם הדבר מתחייב כדי לאבטיח את שלמותו, או כאשר הדבר מוצדק משיקולים לאומיים או בינלאומיים בעלי חשיבות עליונה.

סעיף 8. פסלים ציורים או עיטורים שהם חלק בלתי נפרד מהמונומנט יוסרו רק במקרה שאין דרך אחרת להבטיח את שימורם.

שיקום

סעיף 9. תהליך השיקום הוא פעולה הדורשת התמחות ברמה גבוהה. מטרתו לשמר ולחשוף את הערכים האסטטיים וההיסטוריים של המונומנט והוא מבוסס על כיבוד החומר המקורי והעדות האותנטיות. על תהליך השיקום להפסק בנקודה בה מתחילות ההשערות, ובמקרה כזה, כל עבודה מחייבת, נוספת, תבוצע כך שניתן יהיה להבחין בינה לבין המקור לעליה לשאת את חותם תקופתה. בכל מקרה, את עבודת השיקום יקדים וליווה מחקר ארכיאולוגי והיסטורי של המונומנט.

סעיף 10. כאשר טכניקות מסורתיות אינן מספקות, ניתן להגיע לייצוב מונומנט ע"י שימוש בכל טכניקות שימור ובניה מודרנית, אשר יעילותה הוכחה ע"י נתונים מדעיים וניסיון.

סעיף 11. יש לכבד את תרומתן של כל התקופות לבניית המונומנט, שכן אחידות סגנונית אינה מטרת השימור. כאשר המבנה כולל תוספות מתקופות שונות, חשיפת המצב הקדום יכולה להיות מוצדקת בנסיבות חריגות וכאשר החלקים המוסרים הם בעלי עניין מועט בעוד החומר שנחשף הוא בעל ערך היסטורי, ארכיאולוגי או אסטטי חשוב, ושמצב השתמרותו טוב דיו כדי להצדיק את הפעולה. הערכת חשיבות השרידים וההחלטה מה ניתן להרוס, לא תהיה לשיקולו של האחראי על העבודה בלבד.

סעיף 12. השלמת חלקים חסרים תיעשה כך שישתלבו באופן הרמוני עם המכלול, ועם זאת בצורה שניתן יהיה להבחין בינם לבין המקור, כך שהשיקום לא יסלף את העדות האמנותית וההיסטורית.

סעיף 13. אין להרשות תוספות בניה למעט כאשר הן אינן גורעות מחלקי המבנה המעניינים, אופן מיקומו המסורתי, האיזון בין חלקי הקומפוזיציה ויחסו לסביבה.

אתרים היסטוריים

סעיף 14. האתרים בהם מצוי המונומנט, דורשים התייחסות מיוחדת כדי לשמור על שלמותם וכדי להבטיח את ניקיונם והצגתם באופן מושך. עבודות השימור והשיקום הנעשות באתרים אלה, צריכות לקבל את השראתן מהעקרונות שהובאו לעיל.

חפירות

סעיף 15. חפירות יבוצעו על פי סטנדרטים מדעיים וההמלצות המגדירות עקרונות בינלאומיים ליישום בחפירות ארכיאולוגיות שאומצו על ידי אונסק"ו ב – 1956.

יש לתחזק את השרידים ולנקוט באמצעים הנחוצים לשימור והגנה קבועים על המאפיינים האדריכליים והחפצים שנתגלו בחפירה. יתרה מזאת, יש לנקוט בכל האמצעים שיקלו על הבנת המונומנט וחשיפתו מבלי לטשטש את משמעותו.

יש לשלול מראש כל עבודת שחזור. ניתן להתיר רק אנסטילוזיס, דהיינו, חיבורם מחדש של חלקים קיימים שהתפזרו. החומרים בהם יעשה שימוש לאינטגרציה (השלמות י.א.) חייבים להיות ניתנים לזיהוי והשימוש בהם יהיה מזערי שיבטיח את השימור של המונומנט והקריאות של צורתו.

פרסום

סעיף 16. כל עבודות השימור, השיקום והחפירות יעשו תוך תיעוד מדוקדק בצורת דוחות אנליטיים וביקורתיים, מלווים באיורים ותצלומים.

יש לכלול בדוח כל שלב משלבי העבודה – ניקוי, ייצוב, הסדרה ואינטגרציה, כמו גם נתונים טכניים ופורמאליים שזוהו במהלך העבודה. את הדוח יש להפקיד בארכיון של מוסד ציבורי, באופן שיהיה נגיש לחוקרים. מומלץ שהדוח יפורסם.

(תרגום מאנגלית: אדרי' גיורא סולר עם שינויים קלים של יעל אלף)

The Venice Charter

INTERNATIONAL CHARTER FOR THE CONSERVATION AND RESTORATION OF MONUMENTS AND SITES

Preamble

Imbued with a message from the past, the historic monuments of generations of people remain to the present day as living witnesses of their age-old traditions. People are becoming more and more conscious of the unity of human values and regard ancient monuments as a common heritage. The common responsibility to safeguard them for future generations is recognized. It is our duty to hand them on in the full richness of their authenticity.

It is essential that the principles guiding the preservation and restoration of ancient buildings should be agreed and be laid down on an international basis, with each country being responsible for applying the plan within the framework of its own culture and traditions.

By defining these basic principles for the first time, the [Athens Charter](#) of 1931 contributed towards the development of an extensive international movement which has assumed concrete form in national documents, in the work of ICOM and UNESCO and in the establishment by the latter of the International Centre for the Study of the Preservation and the Restoration of Cultural Property. Increasing awareness and critical study have been brought to bear on problems which have continually become more complex and varied; now the time has come to examine the Charter afresh in order to make a thorough study of the principles involved and to enlarge its scope in a new document.

Accordingly, the IInd International Congress of Architects and Technicians of Historic Monuments, which met in Venice from May 25th to 31st 1964, approved the following text:

DEFINITIONS

ARTICLE 1. The concept of an historic monument embraces not only the single architectural work but also the urban or rural setting in which is found the evidence of a particular civilization, a significant development or an historic event. This applies not only to great works of art but also to more modest works of the past which have acquired cultural significance with the passing of time.

ARTICLE 2. The conservation and restoration of monuments must have recourse to all the sciences and techniques which can contribute to the study and safeguarding of the architectural heritage.

AIM

ARTICLE 3. The intention in conserving and restoring monuments is to safeguard them no less as works of art than as historical evidence.

CONSERVATION

ARTICLE 4. It is essential to the conservation of monuments that they be maintained on a permanent basis.

ARTICLE 5. The conservation of monuments is always facilitated by making use of them for some socially useful purpose. Such use is therefore desirable but it must not change the layout or decoration of the building. It is within these limits only that modifications demanded by a change of function should be envisaged and may be permitted.

ARTICLE 6. The conservation of a monument implies preserving a setting which is not out of scale. Wherever the traditional setting exists, it must be kept. No new construction, demolition or modification which would alter the relations of mass and color must be allowed.

ARTICLE 7. A monument is inseparable from the history to which it bears witness and from the setting in which it occurs. The moving of all or part of a monument cannot be allowed except where the safeguarding of that monument demands it or where it is justified by national or international interest of paramount importance.

ARTICLE 8. Items of sculpture, painting or decoration which form an integral part of a monument may only be removed from it if this is the sole means of ensuring their preservation.

RESTORATION

ARTICLE 9. The process of restoration is a highly specialized operation. Its aim is to preserve and reveal the aesthetic and historic value of the monument and is based on respect for original material and authentic documents. It must stop at the point where conjecture begins, and in this case moreover any extra work which is indispensable must be distinct from the architectural composition and must bear a contemporary stamp. The restoration in any case must be preceded and followed by an archaeological and historical study of the monument.

ARTICLE 10. Where traditional techniques prove inadequate, the consolidation of a monument can be achieved by the use of any modern technique for conservation and construction, the efficacy of which has been shown by scientific data and proved by experience.

ARTICLE 11. The valid contributions of all periods to the building of a monument must be respected, since unity of style is not the aim of a restoration. When a building includes the superimposed work of different periods, the revealing of the underlying state can only be justified in exceptional circumstances and when what is removed is of little interest and the material which is brought to light is of great historical, archaeological or aesthetic value, and its state of preservation good enough to justify the action. Evaluation of the importance of the elements involved and the decision as to what may be destroyed cannot rest solely on the individual in charge of the work.

ARTICLE 12. Replacements of missing parts must integrate harmoniously with the whole, but at the same time must be distinguishable from the original so that restoration does not falsify the artistic or historic evidence.

ARTICLE 13. Additions cannot be allowed except in so far as they do not detract from the interesting parts of the building, its traditional setting, the balance of its composition and its relation with its surroundings.

HISTORIC SITES

ARTICLE 14. The sites of monuments must be the object of special care in order to safeguard their integrity and ensure that they are cleared and presented in a seemly manner. The work of conservation and restoration carried out in such places should be inspired by the principles set forth in the foregoing articles.

EXCAVATIONS

ARTICLE 15. Excavations should be carried out in accordance with scientific standards and the recommendation defining [international principles to be applied in the case of archaeological excavation](#) adopted by UNESCO in 1956.

Ruins must be maintained and measures necessary for the permanent conservation and protection of architectural features and of objects discovered must be taken. Furthermore, every means must be taken to facilitate the understanding of the monument and to reveal it without ever distorting its meaning.

All reconstruction work should however be ruled out "*a priori*." Only anastylosis, that is to say, the reassembling of existing but dismembered parts can be permitted. The material used for integration should always be recognizable and its use should be the least that will ensure the conservation of a monument and the reinstatement of its form.

PUBLICATION

ARTICLE 16. In all works of preservation, restoration or excavation, there should always be precise documentation in the form of analytical and critical reports, illustrated with drawings and photographs. Every stage of the work of clearing, consolidation, rearrangement and integration, as well as technical and formal features identified during the course of the work, should be included. This record should be placed in the archives of a public institution and made available to research workers. It is recommended that the report should be published.

The following persons took part in the work of the Committee for drafting the International Charter for the Conservation and Restoration of Monuments:

S.C.J. Pavel (Czechoslovakia)	Piero Gazzola (Italy), Chairman
Paul Philippot (ICCROM)	Raymond Lemaire (Belgium), Reporter
Victor Pimentel (Peru)	Jose Bassegoda-Nonell (Spain)
Harold Plenderleith (ICCROM)	Luis Benavente (Portugal)
Deoclecio Redig de Campos (Vatican)	Djurdje Boskovic (Yugoslavia)
Jean Sonnier (France)	Hiroshi Daifuku (UNESCO)
Francois Sorlin (France)	P.L de Vrieze (Netherlands)
Eustathios Stikas (Greece)	Harald Langberg (Denmark)
Mrs. Gertrud Tripp (Austria)	Mario Matteucci (Italy)
Jan Zachwatowicz (Poland)	Jean Merlet (France)
Mustafa S. Zbiss (Tunisia)	Carlos Flores Marini (Mexico)
	Roberto Pane (Italy)

Source: http://www.international.icomos.org/e_venice.htm